

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/16-01/34

URBROJ: 65-16-02

Zagreb, 13. travnja 2016.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2015. godini*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 13. travnja 2016. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Antu Šprlju, ministra pravosuđa, Baricu Novosel, zamjenicu ministra pravosuđa i Renatu Duku, pomoćnicu ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

akademik **Željko Reiner**

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/16-07/123

Urbroj: 50301-09/06-16-2

Zagreb, 13. travnja 2016.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2015. godini

Na temelju članka 46. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13), Vlada Republike Hrvatske podnosi Izvješće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2015. godini.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Antu Šprlju, ministra pravosuđa, Baricu Novosel, zamjenicu ministra pravosuđa i Renatu Duku, pomoćnicu ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Tihomir Orešković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PRAVA NA BESPLATNU
PRAVNU POMOĆ I UTROŠKU SREDSTAVA U 2015. GODINI**

Zagreb, travanj 2016.

SADRŽAJ

I. UVODNE NAPOMENE.....	2
II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	4
IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2015. GODINI - STATISTIČKI POKAZATELJI.....	5
1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na sekundarnu pravnu pomoć u 2015. godini	5
2. Vrste postupaka i oblici u kojima je odobrena sekundarna pravna pomoću 2015. godini	8
3. Korisnici pravne pomoći.....	10
a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu.....	10
b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu	10
4. Registar pružatelja primarne pravne pomoći	10
5. Financiranje	10
5.1. Pružatelji primarne pravne pomoći	11
5.2. Naknada - odvjetnici, vještaci i tumači	11
V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA	13
VI. OCJENA STANJA	13
SAŽETAK.....	13

Prilozi:

1. Statistika podnesenih zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2015.
2. Godišnje praćenje pravne pomoći prema vrstama postupaka za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2015.
3. Godišnje praćenje pravne pomoći prema obliku pravne pomoći za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2015.
4. Evidencija korisnika besplatne pravne pomoći prema prebivalištu ili boravištu u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2015.
5. Evidencija korisnika besplatne pravne pomoći prema državljanstvu i spolu u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2015.

I. UVODNE NAPOMENE

Institut besplatne pravne pomoći u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13 - u daljnjem tekstu: ZBPP) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine i zamijenio dotadašnji Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/08, 44/11 i 81/11) koji se primjenjivao do 31. prosinca 2013. godine. Tim se Zakonom uređuje svrha, korisnici i vrste besplatne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: pravna pomoć), pružatelji pravne pomoći, uvjeti i postupak za ostvarivanje pravne pomoći, prekogranično ostvarivanje pravne pomoći, financiranje pravne pomoći i nadzor nad provedbom Zakona.

Svrha pravne pomoći u smislu ZBPP-a je ostvarenje jednakosti svih pred zakonom, osiguranje građanima Republike Hrvatske i drugim osobama u skladu s odredbama toga Zakona djelotvornog ostvarenja pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima.

ZBPP sustav pravne pomoći uređuje na način koji pridonosi učinkovitoj pravnoj zaštiti socijalno i ekonomski najpotrebitijoj grupi građana.

Širenjem (u odnosu na ranije uređenje) oblika primarne pravne pomoći omogućilo se tzv. pravno savjetovanje korisnika u cilju detektiranja konkretnog pravnog problema i njegovog rješavanja. Uključivanjem udruga civilnog društva, pravnih klinika i tijela državne uprave u sustav primarne pravne pomoći povećana je teritorijalna dostupnost primarne pravne pomoći, a što je uz pojednostavljivanje postupka ostvarivanja prava na primarnu pravnu pomoć rezultiralo porastom broja korisnika te vrste pravne pomoći.

Sekundarna pravna pomoć odnosi se na ostvarenje pravne zaštite u građanskim i upravnim sudskim postupcima te na oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi. Napuštanjem strogog imovinskog cenzusa, pristup sekundarnoj pravnoj pomoći omogućen je većem broju korisnika, a uključivanjem odvjetnika kao jedinih pružatelja sekundarne pravne pomoći korisnicima je osigurana profesionalna pravna pomoć u najsloženijim predmetima.

Ministarstvo pravosuđa prati provedbu ZBPP-a i obvezno je svake godine Vladi Republike Hrvatske podnijeti Izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošenim sredstvima (u daljnjem tekstu: Izvješće), a koje Izvješće Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskome saboru.

U Izvješću su navedeni podaci iz računalnog programa za besplatnu pravnu pomoć - informacijskog sustava Ministarstva pravosuđa koji omogućava u realnom vremenu pretraživanje podnesenih zahtjeva za pravnu pomoć, broja odobrenih zahtjeva te broja donesenih rješenja za cijelo područje Republike Hrvatske, kao i za područje teritorijalne nadležnosti pojedinog ureda državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu.

Također, u Izvješću su sadržani i podaci o provedenim aktivnostima Ministarstva pravosuđa u 2015. godini usmjerenim na jačanje sustava pravne pomoći u Republici Hrvatskoj, kao instrumenta zaštite prava na pristup sudu i mehanizma koji doprinosi većoj učinkovitosti pravosuđa u cjelini.

II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakonodavni okvir čine:

- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13)
- Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2015. godinu (Narodne novine, broj 20/15)
- Pravilnik o obrascu zahtjeva i rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći (Narodne novine, br. 64/14 i 20/16)
- Pravilnik o načinu vođenja registra pružatelja primarne pravne pomoći (Narodne novine, broj 64/14)
- Pravilnik o kriterijima za vrednovanje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih klinika te o načinu izvještavanja o postupcima za ostvarivanje pravne pomoći (Narodne novine, broj 64/14).

Vrste i oblici pravne pomoći

Vrste pravne pomoći su: **primarna** pravna pomoć i **sekundarna** pravna pomoć.

Oblici primarne pravne pomoći su:

- a) opća pravna informacija
- b) pravni savjet
- c) sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela
- d) zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima
- e) pravna pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Oblici sekundarne pravne pomoći su:

- a) pravni savjet
- b) sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem
- c) sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima
- d) zastupanje u sudskim postupcima
- e) pravna pomoć u mirnom rješenju spora
- f) oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka
- g) oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Pružatelji pravne pomoći

Sukladno ZBPP-u pružatelji pravne pomoći su:

- odvjetnici
- ovlaštene udruge
- visoka učilišta koja izvode sveučilišni studij u znanstvenom području prava putem pravnih klinika
- uredi državne uprave u županiji/ Gradu Zagrebu.

Odvjetnici pružaju sekundarnu pravnu pomoć.

Ovlaštene udruge, visoka učilišta koja izvode sveučilišni studij u znanstvenom području prava putem pravnih klinika i uredi državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu pružaju primarnu pravnu pomoć.

Pružatelji pravne pomoći dužni su pružati pravnu pomoć savjesno, u skladu s pravilima struke i korištenjem najviših standarda u pružanju pravne pomoći.

Pružatelji pravne pomoći ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć, ako ZBPP-om nije drukčije određeno.

Pružatelji primarne pravne pomoći mogu odbiti pružiti pravnu pomoć izvan opsega određenog u odobrenom projektu.

Ovlaštene udruge pružaju primarnu pravnu pomoć u skladu s uvjetima i na način propisan ZBPP-om. Ovlašt za pružanje pravne pomoći udruga stječe upisom u registar pružatelja primarne pravne pomoći koji vodi Ministarstvo pravosuđa. Udruga se upisuje u registar kada dokaže da je, radi pružanja pravne pomoći, osigurala suradnju s osobom koja je završila diplomski studij prava, položila državni stručni ili pravosudni ispit i ima najmanje dvije godine radnog staža u struci, odnosno znanstveno zvanje te priloži dokaz o uplati osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu stranci pružanjem pravne pomoći u visini od 50% osiguranja propisanog Zakonom o odvjetništvu (Narodne novine, br. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11).

Pravne klinike. Što se tiče pravnih klinika kao ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, ZBPP se zadržao na otvaranju mogućnosti djelovanja pravnih klinika te propisivanja oblika i načina pružanja pravne pomoći, ne zadirući pritom u autonomiju sveučilišta i mogućnost financiranja njihova rada iz različitih izvora. Pravne klinike predstavljaju način pružanja pravne pomoći povezivanjem studija prava i davanjem pravnih savjeta građanima. Krajnji cilj i smisao pravnih klinika, zapravo je omogućavanje studentima da kroz praktičan rad i stručni nadzor steknu potrebno iskustvo i osposobe se za praktičnu primjenu prava. U Republici Hrvatskoj djeluju četiri pravne klinike na pravnim fakultetima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu.

III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Osnovni institucionalni okvir sustava pravne pomoći čini dvadeset ureda državne uprave u županijama i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba u okviru kojeg je osnovan Sektor za besplatnu pravnu pomoć.

Uredi državne uprave u županijama i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba su prvostupanjaska javnopravna tijela koja odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje sekundarne pravne pomoći, koji se podnose na propisanom obrascu uz koji se prilaže pisana izričita suglasnost podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o ukupnim prihodima i imovini.

O zahtjevu za odobravanje pravne pomoći nadležna tijela odlučuju u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. U postupku odobravanja pravne pomoći podnositelju zahtjeva koji ispunjava zakonske uvjete za ostvarivanje prava na pravnu pomoć nadležno tijelo donosi rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći uz naznaku vrste i opsega pravne pomoći

odnosno, ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobravanje prava na pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbija podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu Ministarstvu pravosuđa. Protiv rješenja Ministarstva pravosuđa kojim se žalba odbija može se pokrenuti upravni spor.

Ministarstvo pravosuđa je stručni nositelj izrade zakonodavnog okvira sustava pravne pomoći. Ministarstvo pravosuđa prati provedbu ZBPP-a, obavlja stručne i upravne poslove vezane za provedbu ZBPP-a, rješava u drugom stupnju o žalbama protiv rješenja prvostupanijskih tijela, obavlja upravni nadzor nad provedbom ZBPP-a, iznimno obavlja i stručni nadzor nad radom udruga te je odgovorno za funkcioniranje sustava pravne pomoći u cjelini.

Radi praćenja sustava pravne pomoći osniva se Povjerenstvo za besplatnu pravnu pomoć (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) kao savjetodavno tijelo Ministarstva pravosuđa.

Povjerenstvo prati i analizira stanje u odobravanju i korištenju pravne pomoći prema odredbama ZBPP-a, razmatra prijedlog godišnjeg izvješća o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava Ministarstva, daje mišljenja na projekte ovlaštenih udruga i pravnih klinika, razmatra godišnja izvješća ovlaštenih udruga i pravnih klinika te daje prijedloge i mišljenje za unaprjeđivanje sustava pravne pomoći.

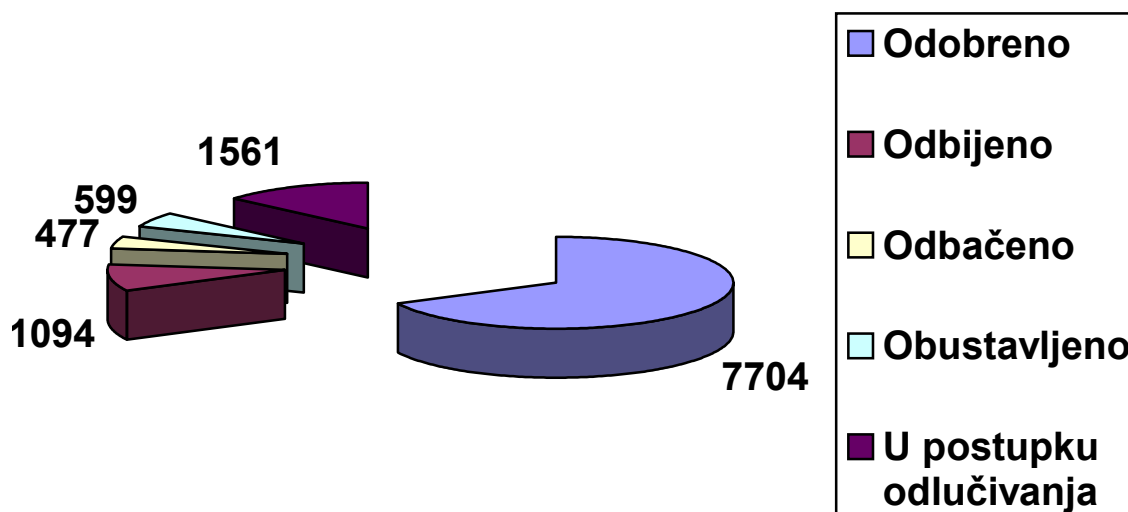
Povjerenstvo ima sedam članova koje čine: dva predstavnika Ministarstva pravosuđa, po jedan predstavnik ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za sustav državne uprave, Hrvatske odvjetničke komore, jedan predstavnik pravnih fakulteta te jedan predstavnik ovlaštenih udruga.

IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2015. GODINI STATISTIČKI POKAZATELJI

1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na sekundarnu pravnu pomoć u 2015. godini

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2015. godine u Republici Hrvatskoj podnesen je ukupno 11501 zahtjev za besplatnu pravnu pomoć. Od ukupnog broja podnesenih zahtjeva odobreno je 7704 zahtjeva, odbijeno 1094, odbačeno 477, obustavljeno 599, proslijeđeno 66 te se 1561 zahtjev nalazi u postupku odlučivanja.

Grafikon 1.

Radi boljeg uvida u ostvarivanje prava na sekundarnu pravnu pomoć u nastavku se iznose podaci za svaki ured državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2015. godine.

1. Ured državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 325 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 174 zahtjeva je usvojeno, 150 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je jedan zahtjev na dan 31. prosinca 2015. godine bio u postupku odlučivanja.

2. Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji s Ispostavom Nova Gradiška

U izvještajnom razdoblju podneseno je 634 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 195 zahtjeva je usvojeno, 87 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 352 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

3. Ured državne uprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji s Ispostavom Metković

U izvještajnom razdoblju podneseno je 132 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 91 zahtjev je usvojen, 41 zahtjev je odbijen, odbačen, obustavljen ili proslijeđen.

4. Ured državne uprave u Istarskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 660 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 481 zahtjev je usvojen, 43 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 136 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

5. Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 535 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 431 zahtjev je usvojen, 97 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 7 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

6. Ured državne uprave u Koprivničko-križevačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 400 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 146 zahtjeva je usvojeno, 68 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 186 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

7. Ured državne uprave u Krapinsko-zagorskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 577 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 487 zahtjeva je usvojeno, a 90 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

8. Ured državne uprave u Ličko-senjskoj županiji s Ispostavom Korenica

U izvještajnom razdoblju podneseno je 72 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 70 zahtjeva je usvojeno, jedan zahtjev je odbijen, dok je jedan zahtjev na dan 31. prosinca 2015. godine bio u postupku odlučivanja.

9. Ured državne uprave u Međimurskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podnesen je 541 zahtjev za odobravanje pravne pomoći, 444 zahtjeva je usvojeno, 84 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 13 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

10. Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji s Ispostavom Donji Miholjac

U izvještajnom razdoblju podneseno je 955 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 530 zahtjeva je usvojeno, 423 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok su dva zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bila u postupku odlučivanja.

11. Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 323 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 283 zahtjeva je usvojeno, 39 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je jedan zahtjev na dan 31. prosinca 2015. godine bio u postupku odlučivanja.

12. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji s ispostavama Delnice, Mali Lošinj i Rab

U izvještajnom razdoblju podneseno je 889 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 628 zahtjeva je usvojeno, 255 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je šest zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

13. Ured državne uprave u Sisačko-moslavačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 950 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 785 zahtjeva je usvojeno, 160 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je pet zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

14. Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji s Ispostavom Imotski

U izvještajnom razdoblju podneseno je 662 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 515 zahtjeva je usvojeno, a 147 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

15. Ured državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji s Ispostavom Knin

U izvještajnom razdoblju podneseno je 178 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 128 zahtjeva je usvojeno, 26 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 24 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

16. Ured državne uprave u Varaždinskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 350 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 338 zahtjeva je usvojeno, 11 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je jedan za

17. Ured državne uprave u Virovitičko-podravskoj županiji s ispostavama Orahovica i Slatina

U izvještajnom razdoblju podneseno je 260 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 239 zahtjeva je usvojeno, a 21 zahtjev je odbijen, odbačen, obustavljen ili proslijeđen.

18. Ured državne uprave u Vukovarsko-srijemskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podnesen je 581 zahtjev za odobravanje pravne pomoći, 484 zahtjeva je usvojeno, 95 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok su dva zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bila u postupku odlučivanja.

19. Ured državne uprave u Zadarskoj županiji s Ispostavom Benkovac

U izvještajnom razdoblju podneseno je 403 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 366 zahtjeva je usvojeno, a 37 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

20. Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 852 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 615 zahtjeva je usvojeno, 178 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 59 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

21. Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba

U izvještajnom razdoblju podneseno je 1222 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, 274 zahtjeva je usvojeno, 183 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 765 zahtjeva na dan 31. prosinca 2015. godine bilo u postupku odlučivanja.

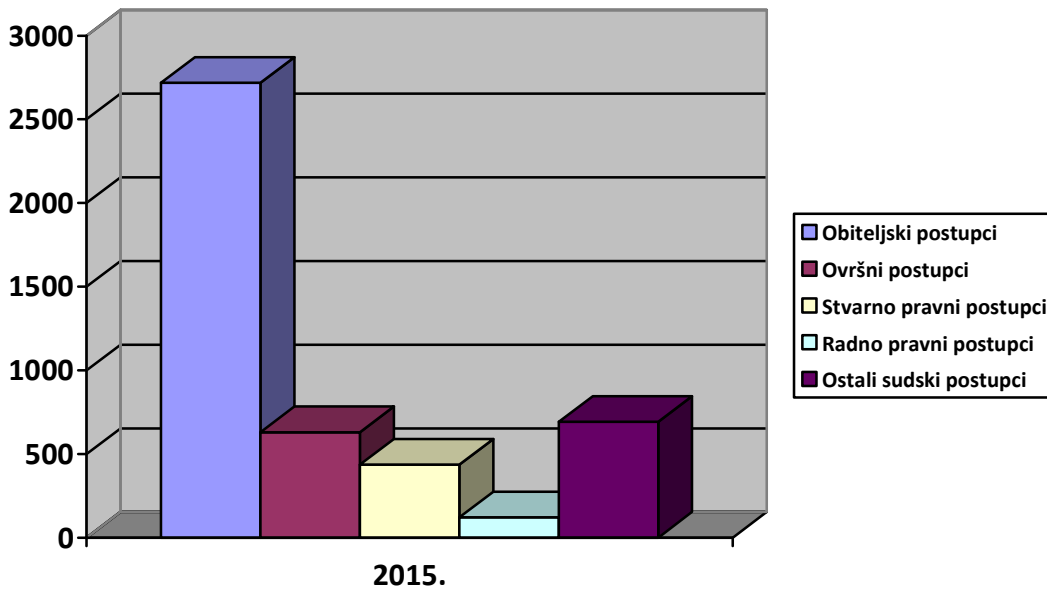
2. Vrste postupaka i oblici u kojima je odobrena sekundarna pravna pomoć u 2015. godini

U 2015. godini sekundarna se pravna pomoć s obzirom na vrstu postupka najčešće odobravala u postupcima iz obiteljskih odnosa, u ukupno 2723 slučaja. U ovršnim postupcima i postupcima osiguranja, kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranju tražbine koja proizlazi iz postupka za koji se prema odredbama ZBPP-a može odobriti sekundarna pravna pomoć, odobrena je u ukupno 630 slučajeva, dok je u postupcima vezanim uz stvarna prava sekundarna pravna pomoć odobrena u 437 slučaja. U postupcima iz radnih odnosa sekundarna pravna pomoć odobrena je u 121 slučaju, dok se u ostalim sudskim postupcima koji se odnose na iznimno odobravanje pravne pomoći kada je takva potreba uvjetovana konkretnom životnom situacijom podnositelja zahtjeva sekundarna pravna pomoć odobrila u 692 slučaja.

U odnosu na oblike sekundarne pravne pomoći, sekundarna pravna pomoć u najvećem broju slučajeva odobrena je u vidu oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi (u 6151 slučajeva), zatim u vidu zastupanja u sudskim postupcima (u 4480 slučajeva) te u vidu oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka (u 2337 slučajeva). Također, sekundarna pravna pomoć korištena je i radi pravnog savjeta (u 175 slučajeva), radi sastavljanja podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem (u 16 slučajeva) te mirnog rješenja spora (u sedam slučajeva).

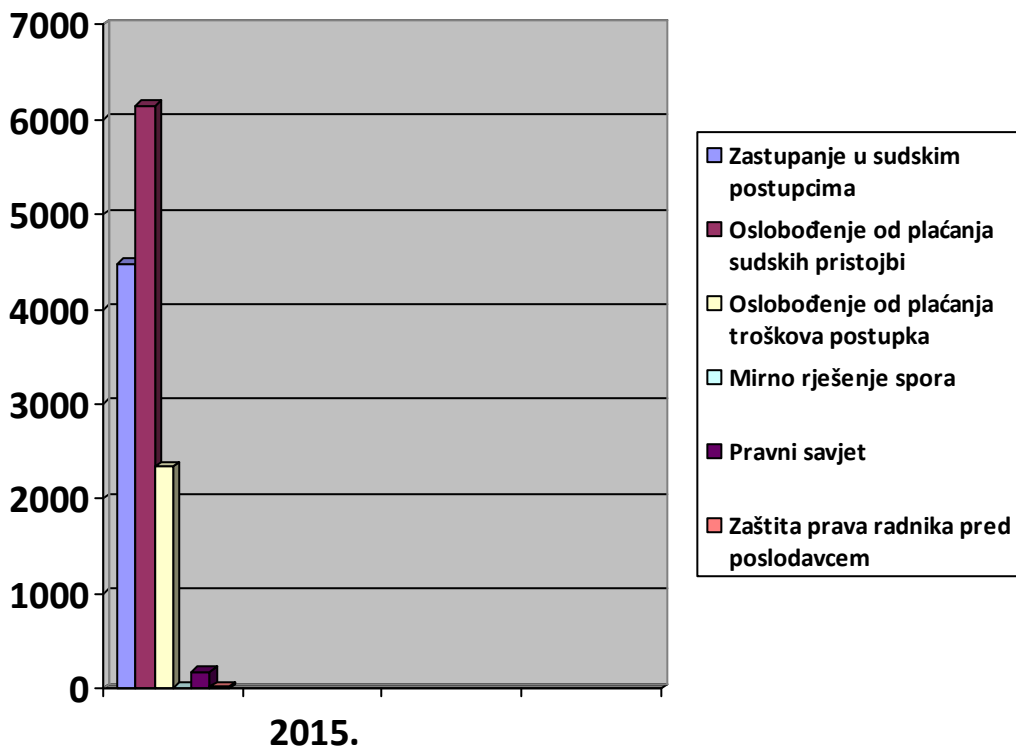
Grafikon 2.

Vrste postupaka u kojima se odobravala sekundarna pravna pomoć u 2015. godini

Grafikon 3.

Korišteni oblici sekundarne pravne pomoći u 2015. godini

3. Korisnici pravne pomoći

Korisnici pravne pomoći u smislu ZBPP-a su:

- hrvatski državljani
- dijete koje nema hrvatsko državljanstvo i zatečeno je u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu
- stranci na privremenom boravku pod uvjetom uzajamnosti i stranci na stalnom boravku
- stranci pod privremenom zaštitom
- stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku u postupcima donošenja rješenja o protjerivanju ili rješenja o povratku
- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu

U izvještajnom razdoblju, najviše korisnika pravne pomoći (7554) bili su hrvatski državljani. Od stranaca, besplatna pravna pomoć najčešće se odobravala državljanima Bosne i Hercegovine (13), zatim Republike Srbije (3), Kosova (2), Pakistana (1), Rumunjske (1) i Mađarske (1), dok je pravna pomoć osobama čije je državljanstvo nepoznato odobrena u 129 slučajeva.

b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu

Besplatnu pravnu pomoć najčešće su koristili građani s prebivalištem/boravištem u Sisačko-moslavačkoj županiji (780). Na drugom su mjestu građani Primorsko-goranske županije (627), na trećem mjestu su građani Zagrebačke županije (548), zatim građani Osječko-baranjske županije (530). Detaljniji prikaz korisnika pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu daje se u prilogu ovoga Izvješća.

4. Registar pružatelja primarne pravne pomoći

Tijekom 2015. godine u registar pružatelja primarne pravne pomoći upisane su tri udruge i dvije pravne klinike: Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Osijeku.

U registru pružatelja primarne pravne pomoći do 31. prosinca 2015. godine ukupno je upisano 47 udruga i tri pravne klinike.

5. Financiranje

Sredstva za organiziranje sustava i pružanje pravne pomoći osiguravaju se u državnom proračunu.

Ministar pravosuđa odlukom dodjeljuje financijska sredstva radi financiranja projekta ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, koja su za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.

5.1. Pružatelji primarne pravne pomoći

Ministarstvo pravosuđa svake godine raspisuje javni natječaj za dodjelu sredstava za financiranje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih fakulteta za rad pravnih klinika. Ta se sredstva dodjeljuju iz sredstava osiguranih u državnom proračunu za pružanje pravne pomoći. U prethodnoj godini javni poziv za podnošenje projekata na natječaj objavljen je 26. siječnja 2015. godine te je ukupno 18 projekata (16 projekata udruga te projekti Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu) zadovoljilo uvjete natječaja te su financijska sredstva dodijeljena Odlukom ministra pravosuđa od 19. ožujka 2015. godine (KLASA: 720-01/15-02/56, URBROJ: 514-04-03-02-01-15-3), kako slijedi:

1. Projekt građanskih prava Sisak, iznos od 130.000,00 kn
2. Pravna klinika Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, iznos od 130.000,00 kn
3. Pravna klinika Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, iznos od 100.000,00 kn
4. Centar za participaciju žena u društvenom životu, iznos od 100.000,00 kn
5. Udruga Srma, iznos od 130.000,00 kn
6. Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, iznos od 130.000,00 kn
7. Informativno pravni centar, iznos od 90.000,00 kn
8. Ženska udruga Izvor, iznos od 90.000,00 kn
9. Centar za pravnu i psihološku pomoć Bijeli prsten Hrvatske, iznos od 100.000,00 kn
10. Udruga za pomoć žrtvama Bijeli krug Hrvatske, iznos od 50.000,00 kn
11. Hrvatski pravni centar, iznos od 50.000,00 kn
12. Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga, iznos od 50.000,00 kn
13. Srpski demokratski forum, Ilica 16, 10000 Zagreb, iznos od 50.000,00 kn
14. Zajedničko vijeće općina Vukovar, iznos od 50.000,00 kn
15. UŽRH „Bolja budućnost“, iznos od 50.000,00 kn
16. Centar za mirovne studije, iznos od 60.000,00 kn
17. B.a.b.e. – „Budi aktivna - budi emancipiran“, iznos od 50.000,00 kn
18. Udruga za podršku žrtvama i svjedocima, iznos od 90.000,00 kn.

Nakon proteka roka za prigovor na rezultate natječaja sklopljeni su ugovori o financiranju projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih fakulteta za rad pravnih klinika. Na taj je način udrugama i pravnim klinikama za projekte pružanja primarne pravne pomoći iz državnog proračuna u 2015. godini dodijeljeno ukupno 1.500.000,00 kuna.

O sredstvima odobrenima za projekt pružanja primarne pravne pomoći ovlaštene udruge i visoka učilišta moraju u roku od 30 dana od završetka odobrenog projekta podnijeti godišnje izvješće uz koje se obvezno prilažu propisane isprave o utrošku sredstava. Neutrošena sredstva udruge i pravne klinike dužne su vratiti u državni proračun.

5.2. Naknada – odvjetnici, vještaci i tumači

Naknada za sekundarnu pravnu pomoć isplaćuje se odvjetnicima na temelju obračuna troškova u skladu s rješenjem o odobravanju pravne pomoći, dok se tumačima, vještacima i svjedocima naknada isplaćuje nakon odluke o odmjeravanju troškova. Ministarstvo pravosuđa daje suglasnost na obračun troškova i u skladu s time izdaje nalog za plaćanje.

Vrijednost iznosa naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći koju pružaju odvjetnici, vještaci i tumači određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske, u okviru sredstava osiguranih u državnom proračunu. Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za

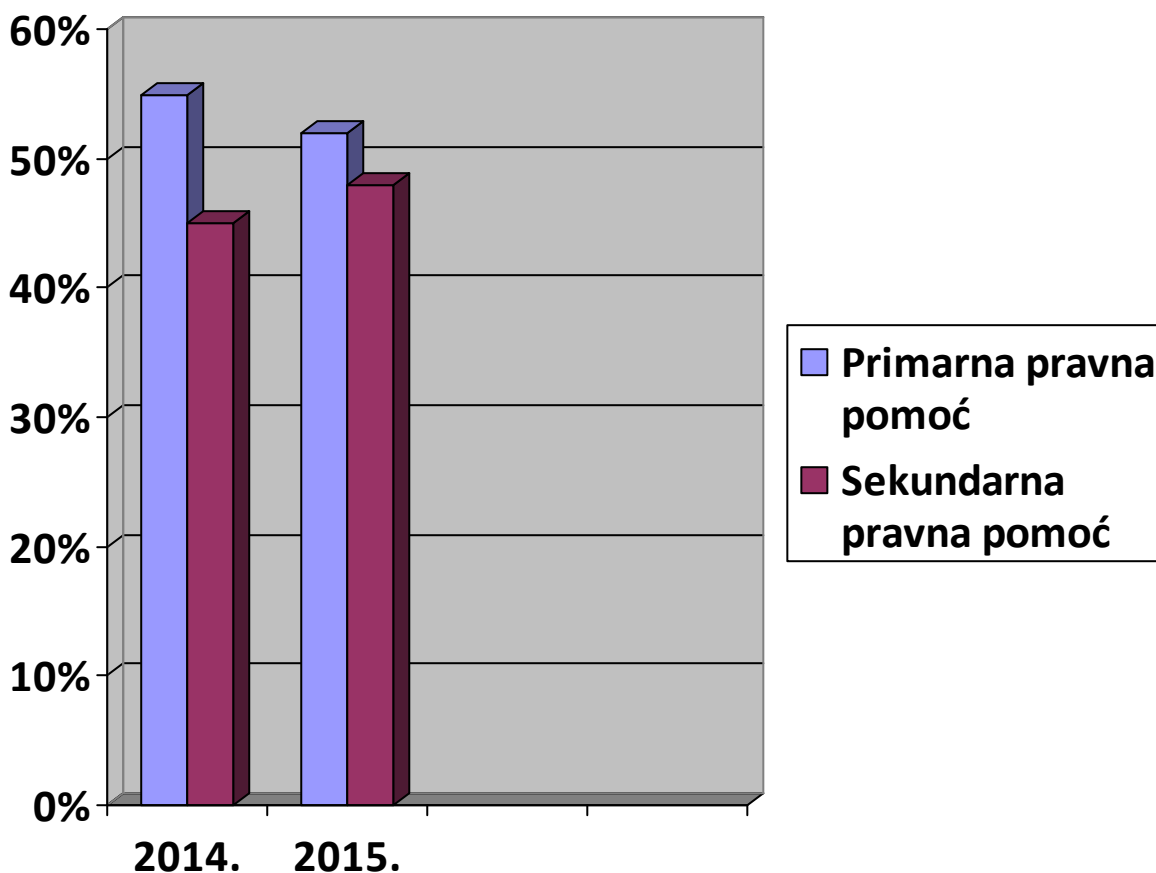
pružanje sekundarne pravne pomoći za 2015. godinu objavljena je u Narodnim novinama, broj 20/15.

Prema podacima iz sustava državne riznice u 2015. godini za aktivnost A630048 - Besplatna pravna pomoć bila su planirana sredstva u ukupnom iznosu od 4.030.000,00 kuna. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2015. godinu i projekcija za 2016. i 2017. godinu (Narodne novine, broj 103A/15) planirana sredstva smanjena su na iznos od 3.030.000,00 kuna, a preraspodjelom Ministarstva pravosuđa sredstva su smanjena za iznos od 150.000,00 kuna, te je konačni proračun iznosio 2.880.000,00 kn, od čega je ukupno utrošeno 2.879.959,27 kuna.

U izvještajnom razdoblju je za isplatu po obračunatim troškovima za odvjetnike, vještake i tumače utrošeno 1.379.959,27 kuna, dok je za financiranje projekata ovlaštenih udruga i pravnih klinika za pružanje primarne pravne pomoći isplaćen iznos od 1.500.000,00 kuna. U odnosu na ukupno utrošena sredstva za pravnu pomoć postotak utrošenih sredstava za primarnu pravnu pomoć iznosi 52,08%, dok za sekundarnu pravnu pomoć iznosi 47,92% .

Grafikon 4.

Usporedni prikaz omjera financiranja primarne i sekundarne pravne pomoći u 2014. i 2015. godini

V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUDA

Na prijedlog Ministarstva pravosuđa Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2015. godinu (Narodne novine, broj 20/15).

Također, u cilju osiguranja pristupa sustavu pravne pomoći u izvještajnom razdoblju Ministarstvo pravosuđa i Hrvatska odvjetnička komora ažurirali su liste odvjetnika zainteresiranih za pružanje sekundarne pravne pomoći.

Ministarstvo pravosuđa je u veljači 2015. godine održalo savjetodavni sastanak s državnim službenicima ureda državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu čiji je osnovni cilj bio raspraviti probleme s kojima se službenici susreću u primjeni ZBPP-a, kako bi se osigurala jednoobrazna praksa za cijelo područje Republike Hrvatske. Također je u prosincu 2015. godine s istim ciljem održan sastanak s predstojnicima, a potom i savjetodavni sastanak s državnim službenicima ureda državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu.

U listopadu 2015. godine organiziran je sastanak s pružateljima primarne pravne pomoći.

VI. OCJENA STANJA

Uspostava učinkovitog sustava pravne pomoći predstavlja značajan korak unaprjeđenja pravnog sustava Republike Hrvatske, u kojem procesu Ministarstvo pravosuđa ima centralnu ulogu. Ministarstvo pravosuđa, kao središnje tijelo državne uprave odgovorno za pravilno funkcioniranje sustava u cjelini, aktivnim pristupom i jačanjem zajedničkog dijaloga sa svim nositeljima sustava, doprinijelo je razvoju instituta pravne pomoći približivši ga građanima i njihovim potrebama, kao i zahtjevima društva u cjelini.

SAŽETAK

U uvodnom dijelu Izvješća daje se kratki osvrt na institut pravne pomoći, način na koji je sustav uređen Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći te se ukazuje na njegovu važnost.

U drugom i trećem dijelu daje se pregled zakonodavnog okvira, koji čine Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i podzakonski propisi te institucionalnog okvira, koji čine uredi državne uprave koji u prvom stupnju odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje korištenja pravne pomoći i Ministarstvo pravosuđa koje kao žalbeno tijelo provodi drugostupanjski postupak i prati primjenu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći i odgovorno za funkcioniranje sustava u cjelini.

U središnjem i najopširnijem, četvrtom dijelu Izvješća, daje se statistički pregled broja podnesenih i odobrenih zahtjeva u Republici Hrvatskoj, kao i po pojedinim županijama. Nadalje, daje se pregled ukupno utrošenih sredstava osiguranih za sustav pravne pomoći u Državnom proračunu za 2015. godinu. Ovaj dio također sadrži podatke o korisnicima pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu, odnosno državljanstvu.

U petom dijelu Izvješća opisane su aktivnosti Ministarstva pravosuđa u procesu daljnjeg jačanja sustava pravne pomoći, dok se u šestom dijelu daje ocjena stanja s obzirom na rezultate postignute u promatranom razdoblju.